

államok gondosan elrekeszték a magok házáat és iűtött szobáikban közönnyel nézték a kintrekedtek didergését. Ma már a kerítésen belül lévők is tudják, hogy a hideg ha ennyire tartós, nem respektálja a falakat és behúzódik a legjobban óvott helyekre is. A legyőzött államok nyomorúsága ezen a télen általánosult, bajban vannak a „győztes” államokban is, a leggazdagabb országok sem tudták a válságot elkerülni. Az elmúlt „téli” a büszke Anglia is kénytelen volt bevalani, hogy a válság birodalmának alap-pilléreit elérte és csakis az arany-standard feladásával tudta pozícióját megvédeni. Amerikában is recsegnek, ropognak az államok pillérei. A munkanélküliek száma egyre nő, és mind szélesebb az a réteg, amely a mai gazdasági rendben elhelyezkedni nem tud. Svédország ez a gazdag északi állam, amely távol volt háborútól, forradalomtól, most vívja nagy csatáját pénzének stabilitásáért. Bizony, az egész világ beteg. És ez a betegség elérte mélypontját. Most már csak a halál következhetnék, — vagy a józan gyógyítás és az erre irányuló életrend. Minthogy pedig az emberek a népek, az országok az *életre* születtek, a halál gondolatával ne is számoljunk. Az emberek azért alkotnak nemzetet, hogy egységesen küzdjenek meg az akadályokkal és együtt vigyék előre a kultúrát. A megsemmisülés gondolatát egy pillanatig sem szabad számításba vennünk. Az életre kell gondolnunk mindig. Higgyünk a tavaszban: ez a hit nem fog megcsalni bennünket. A most közelgő tavasz nemcsak a természetnek tavasza lesz, hanem Magyarország tavasza is.

(Budapest.)

Dános Árpád.

A cseh-szlovák Nemzeti Bank március 10-én rendeletet bocsátott ki, mely szerint az utasok legfeljebb ezer cseh koronát vihetnek át a határon. Újra szabályozta Ausztria kormánya is a schillingnek kivitelét és 200 schillingre szállította le a kivihető összeget. Magyarországon már régóta hatályban áll a tilalom a 300 P-nél nagyobb összegre. Jugoszláviából egyetlen dinárt sem szabad kivinni. Ime: Európa pénzügyi térképe! Még szerencse, hogy a mozdonyokat nem szerelik le a határokon és hogy a vasúti kocsik elhagyhatják a határállomásokat. Ha az elzárkózás mai politikája tovább fog terjedni, ez is bekövetkezhet. Közben pedig Géhfen és a különböző nemzetközi konferenciákon az államok képviselői szép beszédek tartanak az együttműködésről és arról panaszkodnak, hogy Európa mai politikája minden ország élet lehetőségét aláássa. És ezeket a szép szónoklatokat mindig megtapsolják. . . .

Anglia gyors egymásutánban kétszer is leszállította a bankkamatlábát. Tüntetően állapítja meg, hogy nincs többé

oka félnie a megrohanástól, sőt kitesékeli a külföldi tőkét, amely nem bízik Angliában és csak a nagyobb kamatért lenne hajlandó ottmaradni. Az ilyen tőkékre nincs szüksége Angliának. Vigyék el. Anglia nem marasztalja őket. És az angol lapok nap-nap után jelentik, hogy a közönség tódul az aranybevéltő hivatalokba, menekülnek az aranytól, mert az angolok jobban bíznak a fontban, mint a sárga fémben. Az angol font tehát nem bukott el. Sőt: az angol politika bebizonyította, hogy tradicionális józansága, nyugodtsága erősebb mint az a hisztéria, amely a csatorna másik feléről csapott át. Az angol história elmúlt félesztendéjéből az emberiség sokat tanulhatna.

Kreuger. Néhány hónappal ezelőtt a svájci bankok körlevélben figyelmeztették ügyfeleiket arra, hogy a mai válságos időkben fokozott mértékben kell vigyázniok, mibe fektetik a tőkéiket, vegyenek tehát Kreuger részvényeket és kötvényeket, mert ennek a vállalatnak a sorsát nem befolyásolhatja egy-két állam rossz gazdasági

menete, hiszen a Kreuger-koncernnek Európa minden államában van érdekelt-sége, adósa 14 állam, a rizikó tehát nagyon szét van osztva. És ime, — alig mult el néhány hónap, — a Kreuger-koncern elnöke öngyilkos lett, mert nem bírta tovább a harcot. A Kreuger-koncern papírjai a világ összes tőzsdéin pedig zuhannak. Magyarország közvetlen érdekeltisége nem nagy (mi csak adósa vagyunk a Kreugernek), de mégis érdemes megállni a világ legnagyobb koncernjének szörnyű tragédiája mellett. Álljunk meg ennél az öngyilkosságnál amely figyelmeztesse a világot, hogy a nyomorúság nem ismer határokat, mert a válság — mint a vilám — lesújt nagyra és kicsire egyaránt. Sőt a nagyoknak több okuk van félni, mint a kicsiknek!

A német importnak kereken egyharmadrésze élelmiszerekre esik. A német nép 1927-ben több mint négymilliárd márkát fizetett külföldről behozott élelmiszerekért. Ez az összeg 1929-ben 3822 millió, 1930-ban alig hárommilliárd márkára esett vissza. Az esés 1931-ben bizonyára még meredekebb, de még mindig olyan hatalmas összegekről van szó, hogy kis jóakarattal ránk is juthatna annyi, amennyi súlyos gondjainkon enyhíthetne. Ezt azonban egy évtizede hiába reméljük. A német export Magyarországra folyton emelkedett, a magyar export Németországba alig és alig haladja meg az 1-5 százalékot. A magyar buzaexportot a német tarifapolitika akadályozza meg és a tengerentúli buza a

német kikötőkön át olcsó fuvardíjjal szorította ki a magyar búzát Bajorországból és a dunamenti német vidékről. Magyar lisztből egy kilogram se jut be a német piacra, holott több mint 25.000 tonnát importálnak a németek. Ki vagy mi az oka, hogy a másfélmilliótonnás német árpaimportból több mint 700.000 tonna esik Romániára, Magyarországra csak 7000? Több mint 100.000 tonna burgonyát ad el a németeknek Belgium, az egykori ellenség, míg Magyarország, az egykori szövetséges egy mázsát sem. Pontosan 133.157 tonna vajat hoz be Németország évente a külföldről, Magyarországra ebből mindössze 536 tonna esik. Tojás-kivitelünk Németországba már vígasztalóbb, de a német tojásimportból egy félszázalék sem esik ránk és a hollandoktól nyolcszor annyit vesznek a németek, mint tőlünk. Bab- és borsó-kivitelünk a német piacra 1930-ban 4283 tonna volt, egy hatodrésze a Lengyelországból importált árúnak. Hollandiából 222.100 tonna főzeléket visznek be a németek, tőlünk 10.904 tonnát. Háromszor annyi gyümölcsöt vesznek az osztrákoktól (!), háromszor annyit a jugoszlávoktól, tízszer annyit az olaszoktól a déli gyümölcsön kívül. A legfájóbb pont kétségkívül a magyar vágóállat és állati termékek könyörtelen kizárása a német piacról. Dániából nem egészen 70.000 tonna vágómarhát importált Németország 1930-ban, Ausztriából 6972, Litvániából 7825 tonnát, Magyarországból egy mázsát sem. (A *Reggel* 1932. márc. 14., Kiss Dezső cikkéből.)